

GG-35 મગફળીની ખેતી પધ્ધતિ

જમીન

આ પાકને રેતાળ, ગોરાડું તેમજ મધ્યમ કાળી જમીન વધુ માફક આવે છે. ભારે કાળી, ચીકણી અને ક્ષારવાળી જમીન માફક આવતી નથી. આ ઉપરાંત સારી ફળદ્રુપતા ધરાવતી રેતાળ, ગોરાડું જમીનમાં પણ મગફળીનો પાક સારી રીતે લઈ શકાય છે.

જમીનની પ્રાથમિક તૈયારી

મગફળીના ડોડવા જમીનમાં થતા હોવાથી તેના જરૂરી વિકાસ માટે જમીનની ફળદ્રુપતા, જમીનની ભેજ સંગ્રહશક્તિ અને જમીનની છિદ્રતા જાળવવી ખાસ જરૂરી છે. તે માટે જમીનને ઉંડી ખેડ કરી અગાઉના પાકના જડીયા, મૂળીયા વગેરે વીણી લેવા. ત્યાર બાદ સાફ કોલવાયેલું છાણીયુ ખાતર હેક્ટર દીઠ આઠ થી દસ ટન આપી બે થી ત્રણ વખત કરબની ખેડ કરવી અને સમાર મારી જમીન પોચી ભરભરી અને સમતલ બનાવવી.

વાવેતર સમય

ઉનાળુ મગફળી નું 15 જાન્યુઆરી થી 15 ફેબ્રુઆરી દરમિયાન ઠંડીનું પ્રમાણ ઘટતા વાવેતર કરવું. વાવણી અંતર 30 અથવા 45 x 10 સેમી રાખવું.

મૂળના કોલવારાનો ઉપદ્રવ ઓછો કરવા, 2 ઇંચથી વધારે ઊંડું બીજ વાવવું નહીં, આંતરખેડ વખતે છોડ ને નુકસાન ના થાય તેનું ધ્યાન રાખવું.

બીજદર અને વાવેતર અંતર

બીજદર (કિલો/હેક્ટર)	વાવેતર અંતર (સે.મી.)
125-150	બે હરોળ વચ્ચે : 45 સે.મી. બે છોડ વચ્ચે : 10 સે.મી.

ખાસ નોંધ : બીજદર એ વાવેતર અંતર, છોડની વૃદ્ધિ, જમીન અને દાણાના કદ ઉપર આધાર રાખે છે જેથી તેમાં ફેરફાર થઈ શકે છે.

બીજ-માવજત

જમીન અને બીજ જન્ય રોગો જેવા કે બીજનો સડો તથા ઉગસુકનો રોગ તેમજ સફેદ ઘેણના ઉપદ્રવ સામે રક્ષણ મેળવવા માટે બીજની માવજત ખુબ જ અગત્યની છે. આ માટે ઈમીડાકલોપ્રીડ 7.8 SL 5 મિ.લિ. અથવા અરણીના પાનનો રસ 5 મિ.લિ. + લીબોડીનું તેલ 20 મિ.લિ. અથવા કલોરપાયરીફોસ 20 EC 5 થી 10 મિ.લિ. દવાનો 1 કિલો બીજ દીઠ આપી 6 કલાક છાંયડામાં સુકવવી. ત્યાર બાદ ટેબ્યુકોનાઝોલ અથવા થાયરમ દવા ગ્રામ/કિલો બીજ પ્રમાણે ૫૨ આપી વાવણી કરવી, આ ઉપરાંત રાસાયણિક ખાતર પાછળનો ખર્ચ ઓછો કરવા સાફ રાઈઝોબીયમ અને ફોસ્ફેટ કલ્ચરનો ૫૨ આપી વાવેતર કરવું.

આંતરખેડ અને નીંદામણ

મગફળીના પાકને વાવણી પછી 45 દિવસ સુધી નીંદામણ મુક્ત રાખવો ખુબ જ જરૂરી છે. આ માટે 2 થી 3 આંતરખેડ કરવી અને હાથથી નીંદામણ કરી 60 દિવસ સુધી નીંદામણ મુક્ત રાખવી.

પિયત

ઉનાળા દરમિયાન વાતાવરણ અને જમીનના પ્રકાર મુજબ સમયાંતરે પિયત આપવું જોઈએ.

પાક સરંક્ષણ

(A) રોગ નિયંત્રણ

I) ટિક્કા:

પાન પર પીળી કીનારી વાળા અનિયમીત આકારના બદામી ટપકાં જોવા મળે છે, જે પાછલી અવસ્થાએ પાન પર ગોળ, ભુખરાં કે કથ્થાઈ રંગના ટપકાં જોવા મળે છે. રોગ ની માત્રા વધતાં આવા ટપકાં થડ કે સૂચા પર જોવા મળે છે, છેવટે પાન સુકાઈને ખરી પડે છે.

નિયંત્રણ:

આ રોગનાં નિયંત્રણ માટે છંટકાવ કરવામાં આવતા ફૂગનાશકો

1. મેન્કોઝેબ 63% + કાર્બેન્ડાઝિમ 12% WP - 30 ગ્રામ/પંપ
2. એઝોક્સિસ્ટ્રોબિન 11% + ટેબુકોનાઝોલ 18.3% SC - 15 મિ.લિ./પંપ
3. પ્રોપિકોનાઝોલ 34.8% + પ્રોક્લોરાઝ 7.8% EC - 30 મિ.લિ./પંપ

II) ગેરુ:

પાનની નીચેની સપાટી ઉપર ટાંકણીના માથા જેવડા નાના ગેરુ રંગના ટપકાં જોવા મળે છે. પાનની ઉપરની સપાટી પીળી પડવા લાગે છે. સમય જતાં આ ટપકાં એકબીજા સાથે ભળી જાય છે. છેવટે પાન સૂકાઈને ખરી પડે છે.

નિયંત્રણ:

આ રોગનાં નિયંત્રણ માટે છંટકાવ કરવામાં આવતા ફૂગનાશકો

1. પાયરાકલોસ્ટ્રોબિન 13.3% + ઈપોક્સીકોનાઝોલ 5% SE - 30 મિલી/પંપ
2. ફ્લુક્સાપાયોક્સેડ 167 g/L + પાયરાકલોસ્ટ્રોબિન 333 g/L SC - 12 મિલી/પંપ

III) ઉગસુક અને થડનો કોલવારો:

ઉગસુક રોગને કારણે બીજનું સ્કરણ થાય તે પહેલાં સડી જાય છે. આખો છોડ સૂકાઈ જાય છે. બીજને બહાર કાઢી જોવામાં આવે તો કાળી ફુગના બીજાણુઓ તેના પર છવાયેલા જોવા મળે છે. ઊભા પાકમાં પણ ફુગ થડમાં કોલવારો કરી છોડ સૂકવી નાખે છે. થડના કોલવારો રોગની શરૂઆતમાં જમીનને અડીને થડ ઉપર સફેદ કે

ભુખરા રંગના ધાબા જોવા મળે છે. સમય જતાં આ ધાબા પર સફેદ રંગની કુગની વૃદ્ધિ જોવા મળે છે. જેના લીધે થડ તથા ડોડવા નબળા પડે અને છોડ સૂકાઈ જાય છે.

નિયંત્રણ:

- ❖ મગફળી ઉપાડ્યા પછી તાત્કાલિક ધૂપમાં સારી રીતે સૂકવવી અને ભેજ રહિત જગ્યાએ સંગ્રહ કરવી.
- ❖ તંદુરસ્ત અને હાનિ વગરના બીજનો ઉપયોગ કરવો.
- ❖ વાવેતર પહેલાં બીજને ઉપર જણાવ્યા મુજબ પ્રમાણે પટ આપવો.
- ❖ ટ્રાયકોડર્મા ફૂગ 2.5 કિલો 500 કિલો દિવેલી ખોળમાં મિશ્ર કરી પાક વાવતા પહેલાં ભેજ હોય ત્યારે આપવી.

(A) જીવાત નિયંત્રણ

(I) મોલો, તડતડીયા અને શિપ્સ:

જીવાત પાનની નીચે રહી રસ ચૂસે છે જેથી છોડ ફીકો પડે છે અને ઉત્પાદન ઘટે છે.

નિયંત્રણ:

આ રોગનાં નિયંત્રણ માટે છંટકાવ કરવામાં આવતા જંતુનાશકો

1. ફ્લોનિકામિડ 50% WG - 7 ગ્રામ/પંપ
2. એસીટામિપ્રાઈડ 20% SP - 6 ગ્રામ/પંપ
3. પ્રોફેનોફોસ 40% + સાયપરમેથ્રિન 4% EC - 40 મિલી/પંપ
4. ફિપ્રોનીલ 5% SC - 40 મિલી/પંપ

(II) સફેદઘેણ:

ઈયળ મૂળને ખાઈ જતી હોવાથી છોડ ધીમે ધીમે સુકાઈને ચીમળાઈ જાય છે. ઈયળ ચાસમાં આગળ વધીને એક છોડને નુકસાન કર્યા બાદ બીજા છોડના મૂળ ખાવાનું શરૂ કરે છે.

નિયંત્રણ:

- ❖ ઉનાળામાં ઉંડી ખેડ કરવી.
- ❖ જે ખેતરમાં ઉધઈનો ઉપદ્રવ રહેતો હોય તેવા ખેતરમાં ક્લોરપાયરીફોસ 1.5 % લુકી દવા હેક્ટરે 30-40 કિલો પ્રમાણે વાવેતર પહેલાં જમીનમાં આપવી અને પિયત અને આંતર ખેડની માત્રા વધુ રાખવી.
- ❖ ઉભા પાકમાં કવીનાલફોસ 25 EC અથવા ક્લોરપાયરીફોસ 20 EC દવા હેક્ટરે 4 લીટર પ્રમાણે પિયત સાથે આપવી.

(III) પાનકોરીયુ:

પાન કોરીને તેનો લીલો ભાગ ખાઈ જાય છે. ઉપદ્રવ વધુ હોય તો પાક સફેદ થઈ જાય છે જે સૂકાઈ જતાં દાઝી જવાથી બદામી રંગનો બની જાય છે. આ ઈયળ ડોડવામાં કાણું પાડી શરીરનો અડધો ભાગ પોપટા માં દાખલ કરી ખોરાક લેતી હોય છે.

નિયંત્રણ:

આ રોગનાં નિયંત્રણ માટે છંટકાવ કરવામાં આવતા જંતુનાશકો

1. પ્રોફેનોફોસ 40% + સાયપરમેથ્રિન 4% EC - 40 મિલી/પંપ
2. એમામેક્ટ્રિન બેન્ઝોએટ 5% SG - 10 ગ્રામ/પંપ
3. થાયોમેથોક્ઝામ 12.6% + લેમ્બડા 9% ZC - 10 મિલી/પંપ
4. ક્લોરાન્ટ્રાનિલીપ્રોલ 9.3% + લેમ્બડા 4.6% ZC - 8-10 મિલી/પંપ
5. ક્લોરાન્ટ્રાનિલીપ્રોલ 18.5% SC - 6 મિલી/પંપ

કાપણી, શ્રેસીંગ અને સંગ્રહ

મગફળીના છોડ ઉપરના ડોડવા ફોલતા છોટરાના અંદરના ભાગમાં કાળી નકશી તૈયાર થયેલ હોય અને દાણાનો રંગ લાલ થયેલ હોય ત્યારે જ મગફળી કાઢવાની શરૂઆત કરવી. સામાન્ય રીતે મગફળી આશરે 120 દિવસે કાપણી માટે તૈયાર થઈ જાય છે. કાપણી સમયે જો જમીનમાં પૂરતો ભેજ હોય તો ઉભડી પ્રકારની મગફળી હાથથી ખેંચી લેવી. જ્યારે અર્ધવેલડી મગફળીને પહેલાં બળદથી કરબ (રાંપ) અથવા તો ટ્રેક્ટરથી ચાંપ મારી અથવા બલુનથી કાઢી છોડ ભેગા કરી લઈ નાના ઢગલા(પાથરા) ખેતરમાં કરી 6 થી 7 દિવસ સુધી સુર્યપ્રકાશમાં સુકવવા. મગફળીના પાથરા સુકાઈ ગયા પછી જ ભેગા કરી શ્રેસરમાં નાખવા જેથી ડોડવા તેમજ બીજને નુકસાન ન થાય. શ્રેસરથી ડોડવા છુટા પાડી છાંચડામાં સુકવી ભેજનું પ્રમાણ 8% થી ઓછું હોય તે મુજબ સંગ્રહ કરવો અથવા વેચાણ માટે લઈ જવી.

SCAN ME NOW

Produced & Marketed By :

Krushisharang®
Agrilinic

Shop No. 7-10, First Floor, Moti Palace Plus,
Timbavadi, Junagadh-362015(Gujarat)
Helpline No. : 91065 70738